

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomantky:	Daniela Ševčíková
Téma práce:	Elektronický důkaz v trestním řízení
Rozsah práce	69 stran celkem, z toho 49 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	16.5.2024
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Martin Richter, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma elektronického důkazu v trestním řízení je mimořádně aktuální, a to zvláště v době připravované rekodifikace trestního řízení. Jde o téma rezonující v poslední době v odborné literatuře i judikatuře, a to i s ohledem technologický vývoj v posledních letech. Je zřejmé, že významná sféra jednání lidí se přesouvá do on-line světa, elektronika je běžnou součástí každodenního života lidí, kteří spolu vzdáleně komunikují dnes téměř výhradně prostřednictvím elektronických zařízení. V oblasti elektronických důkazů v trestním řízení nedošlo v poslední době k žádným zásadním novelizacím trestního řádu, je však připravován nový trestní řád, který na tuto problematiku reaguje. Je tak třeba se daným tématem zabývat i z tohoto pohledu, nakolik je nabízená budoucí právní úprava správná, v jakých ohledech může být shledáván její deficit. Vývojem prochází i judikatura. Téma je tak rozhodně vhodné i ke zpracování v kandidátské práci.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti z oboru trestního práva procesního, ale též z dalších právních oborů, především z práva ústavního, jakož i z dalších vědních oborů, zejména pak z věd kriminálních (kriminalistické techniky, taktiky a metodiky) či z oblasti IT;
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomantka se měla zabývat současnou právní úpravou, měla zohlednit současnou i dřívější judikaturu, příp. provést mezinárodní a historické srovnání, zabývat se případně i navrženou úpravou budoucí,

- použité metody – odpovídají tématu, bylo zapotřebí po potřebné deskripci provést analýzu stávajících právních norem, vhodné bylo uvést též úvahy de lege ferenda.

3. Formální a systematické členění práce

Autorka práci rozdělila celkem do 4 kapitol, k nimž připojila nečíslovaný úvod a závěr. V první obecné kapitole uvedla čtenáři představované téma, věnovala se dokazování, ale i kyberkriminalitě a tzv. třetí generaci důkazů. Ve druhé kapitole popsala nové technologie v kontextu trestního řízení, v dílčích podkapitolách představila jednotlivé pojmy, s nimiž v rámci tématu přichází čtenář do kontaktu (např. počítačový systém, elektronický důkaz, nosič informací). Po přečtení struktury však působí poněkud nepatřičně, že v první obecné kapitole o dokazování není vysvětleno, co je předmětem důkazu, pramenem důkazu, důkazním prostředkem a samotným důkazem, což je uvedeno až uprostřed podkapitoly druhé, byť by takové pojednání (alespoň v obecné rovině) čtenář hledal v kapitole první, naproti tomu je v této první kapitole uvedeno, co se rozumí kyberkriminalitou, třetí generací důkazů či oč jde v tzv. Budapešťské úmluvě, což plně nekoresponduje s názvem této kapitoly. Třetí kapitola je věnována průběhu dokazování se zaměřením na elektronické důkazy, sem zase příliš nezapadají úvodní dvě podkapitoly o „trestním právu“, základních právech a svobodách a zásadách do nich, resp. o dokazování jako součásti trestního řízení, má-li se jednat o „průběh“ dokazování. Další podkapitoly již názvu třetí kapitoly vcelku odpovídají (vyhledávání, zajištění – míněno zřejmě věcí, resp. pramenů či nositelů důkazů či stop, konečně provedení – míněno důkazních prostředků, a konečně hodnocení – míněno důkazů), byť zdaleka nejde o názvy dokonalé, protože jsou příliš široké a neodpovídají zcela obsahu a záměru autorky (např. zajistit lze třeba i osoby, čehož se ale práce netýká). Ačkoliv o zajištění (míněno elektronických důkazů, resp. pramenů či nositelů důkazu) je pojednáno v podrobněji členěné podkapitole 3.4, znovu je této problematice věnována kapitola 4., která je zaměřena na některé dílčí aspekty této problematiky (zatímco podkapitola 3.4 je obecná, kapitola 4. je zvláštní). Přehledností a orientaci v textu uspořádání kapitol však příliš neprospívá.

4. Vyjádření k práci

Autorka započala práci na vysoce moderní téma elektronických důkazů jakousi historickou reminiscencí shrnující na jedné straně tisíciletou historii procesního práva, zvláště pak trestního, přičemž se zde dopouští mnoha zásadních zjednodušení a nepřesností, které čtenáře skoro až odrazují od dalšího čtení (skoky od prvobytně pospolné společnosti přes ordály až po torturu či zápisy do zemských desek se mi rozhodně nezdají vhodnými ve spojitosti s probíraným tématem). Autorka pak přechází rovnou ke kyberprostoru, aniž by uvažovala i o jiné formě a původu tzv. elektronických důkazů. To pak činí až v další kapitole druhé. I zde postup autorky vzhledem k názvům jednotlivých kapitol a podkapitol vzbuzuje určité pochybnosti – tak např. po předchozím rozboru uzavírá definicí elektronického zařízení a elektronických dat podkapitolu 2.1 věnovanou počítačovému systému, nosiči informací a datům, přičemž elektronickým zařízením a elektronickým datům má být věnována podkapitola 2.2, která je mnohem spíše zaměřena na elektronická zařízení a data jako hmotný či nehmotný předmět útoku různých trestných činů (než aby je definovala, popř. představila jako pramen důkazu či důkazní prostředek). V dalších pasážích pak podává autorka standardní výklad jednotlivých pojmů, odkazuje přitom na relevantní odbornou literaturu, případně i judikaturu. Některé pasáže se do kapitol s úzce vymezeným tématem příliš nehodí (viz výše), některé rozborů jsou velmi útlé a snad s ohledem na vymezené téma i jejich přílišnou stručnost poněkud nadbytečné (např. pasáže v podkapitole 3.1 a 3.2), výtky příliš stručného a obecného pojednání se ovšem týká celé kapitoly třetí. Teprve ve čtvrté kapitole jde autorka k jádru věci, vztahuje

jednotlivé případy zajištění k elektronickým datům a zařízením. Ve čtvrté kapitole spatřuji jádro celé práce, přesto i zde bych očekával zevrubnější pojednání o dílčích problémech.

Mám též za to, že více pozornosti mohlo být věnováno judikatuře, a to již jen s ohledem na záběr autorčina zájmu. I z tohoto důvodu se jeví mnohé pasáže jen velmi stručně nastíněné, mírně povrchní, bylo možno se dílčími tématy zabývat do větší hloubky (namísto přednášení obecných tezí, jako to činila v kapitole třetí).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl v základním rámci splněn, autorka podala základní přehled o tzv. elektronických důkazech a otázkách souvisejících.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka zpracovala práci samostatně, využití zdroje poznání řádně označovala. Nejde o plagiát ani o kompilaci jiných prací, třebaže se celková míra shody s jinými pracemi zdá relativně vyšší, u jednotlivých prací jsou to nejvýše jen nízké jednotky procent.
Logická stavba práce	K tomu je možno odkázat na pasáže uvedené shora.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka citovala z cizích prací obvyklým způsobem. V zásadě vycházela z ČSN ISO 690:2011. Přehled použité literatury se na první pohled zdá rozsahem vcelku adekvátní typu práce a zvolenému tématu. Seznam literatury čítající na 5 desítek pramenů je však uměle rozšiřován tím, že za jednotlivé prameny autorka považuje komentáře jednotlivých zákonných ustanovení, takže jeden a týž komentář k trestnímu řádu je v seznamu uváděn několikrát (podobně je tomu u kolektivních monografií či učebnic). Ve skutečnosti tak autorka vycházela z výrazně užšího penza pramenů (o více než desítku), mezi nimiž ovšem na druhou stranu jsou i práce cizojazyčné. Seznam judikatury je poměrně úzký, přitom alespoň v části odborné literatury, s níž autorka pracovala, se odkazuje na mnohem více soudních rozhodnutí.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy je dostatečná, jakkoliv by si čtenář mohl představit u dílčích témat podrobnější rozbor.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je pěkná, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou vyznačeny. Autorka v práci samé nevyužívala tabulek ani grafů, tabulky připojila jako přílohu.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykového a stylistického je práce na dobré úrovni (jen místy lze spatřit jazykové nepřesnosti - např. uvádí „email“ namísto korektního „e-mail“, specifické jsou citace zákonných ustanovení,

	autorka neodděluje § a číslo mezerou, mezi číselným označením ustanovení a jeho příslušný odstavec vkládá nedůvodně čárku apod.).
--	---

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě. Autorka by se mohla při obhajobě vyjádřit k technické i právní možnosti zajistit a uchovat data neobsažená v mobilním telefonu, ale na vzdáleném úložišti, k němuž má osoba prostřednictvím mobilního telefonu přístup.
Navržený klasifikační stupeň	2

V Praze dne 10. 6. 2024

JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
oponent